

REVISTA MUSICAL CATALANA

Crítica

La veritat en música (motius per continuar creient)

Redacció on 8 octubre, 2015 / Comments closed

© Antoni Bofill

PALAU 100. London Philharmonic Orchestra. Leonidas Kavakos, violí. Miah Persson, soprano. Dietrich Henschel, baríton. Dir.: Vladimir Jurowski. Obres de J. Sibelius i J. Brahms. **PALAU DE LA MÚSICA, 5 D'OCTUBRE DE 2015.**

Per Jacobo Zabalo

Dos titans de la interpretació es van reunir per oferir un dels concerts més memorables dels últims temps a la Sala de Concerts del Palau de la Música. Leonidas Kavakos i Vladimir Jurowski van perpetrar una exhibició monumental, inapel·lable, perfectament emparats per un conjunt tan prestigiós com la London Philharmonic Orchestra i dos cors de solvència contrastada, el Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana i l'Orfeó Català. Cal dir, d'entrada, que aquests conjunts van atacar la partitura coral més emblemàtica de Johannes Brahms amb un atreviment i una eficàcia que certifiquen absolutament la seva majoria d'edat, si no des de la perspectiva històrica —que evidentment els avala— sí en l'actualitat del panorama musical, en què proliferen conjunts d'enorme qualitat, molts dels quals els oients barcelonins tenen la sort de poder sentir. Però cada vegada viatgen més els nostres conjunts locals, i així podem dir que la sort correspon també als ciutadans de Londres o Bremen, per esmentar només dues cites en el marc de festivals de gran rellevància en què han participat.

El *Concert per a violí* del compositor finlandès Jean Sibelius és una joia del que podem anomenar postromanticisme. L'etiqueta —cosa rara— per una vegada sembla convenir, en la mesura que fa referència a una qualitat, a un sortir-se de l'element —el de la intensitat del sentiment— en què l'obra es troba immersa. Hi ha *pathos*, sens dubte; emocions desbordants que, sobreabundant en la noció kantiana del sublim, han estat comparades a la naturalesa nòrdica; però així mateix es fa palesa una inquietud per detectar el límit del que és audible des del silenci; sensibilitat minimalista que puntualment desafia les ínfulas de transcendència de cert romanticisme, essent-ne d'alguna manera partícip. Un director com Jurowski —caracteritzat pel preciosisme, la capacitat per delimitar el detall i repensar els *tempi* al servei de l'expressivitat— troba en Leonidas Kavakos el còmplice idoni. Què es pot dir d'aquest solista, insòlitàment obviat en tantes xerrades en què es parla dels principals violinistes de l'actualitat? La contundència del seu fraseig la vam poder descobrir fa uns anys al mateix Palau, en què va fer alhora de director de la Camerata Salzburg amb un resultat més que notable. Poques vegades sembla el virtuosisme tan insubstancial com a fi en si mateix, i les complexitats circenses de la partitura, cosa de nens. Superant-les sense esforç, Kavakos ens evita tota distracció, per parar esment amb una intensitat visionària en allò essencial: que el so que emana del seu Stradivarius és *veritat* (terme problemàtic d'esgrimir en plena postmodernitat a propòsit de no res, o de qualsevol cosa... que gairebé ve a ser el mateix). El seu bis, la "Gavotte en rondeau" de la *Tercera Partita per a violí* de J. S. Bach, va semblar això, un joc de nens malgrat les dobles cordes i altres tècniques de mestratge obligat. Un joc molt seriós —com va intuir Nietzsche— en què es dirimeix el tot i el no-res.

© Antoni Bofill

La veritat en la seva traducció luterana, Vladimir Jurowski es va encarregar de dispensar-la a un auditori que no hem de suposar especialment religiós, si bé tampoc no especialment relucient a la tradició. Percudí el missatge mitjançant una varietat de recursos certament colpidora, en què el protagonisme es va traslladar en gran mesura al cor. No va desaparèixer en absolut l'orquestra en aquesta versió potent, no exclusivament intimista, però els conjunts dirigits per Josep Vila i Casañas es van encarregar de fer d'aquest *Rèquiem alemany* una obra profundament viva, emotiva fins als racons menys sospitats. És *Ein deutsches Requiem*, op. 45 una obra de vegades interpretada de manera introspectiva, per l'element meditatiu inherent als fragments extrets de la Bíblia luterana (les escriptures que Luter va traduir perquè tothom hi tingués accés, fet que causà gran enrenou). En aquest cas, es va mantenir el to assossegat, però —com apuntàvem abans— no de forma exclusiva, en mostrar-se summament expansiva gràcies a la puixança de l'orquestra i la implacable enteresa del cor, d'emocions vehements o sàviament contingudes segons el passatge. L'himne creixent, d'avanç solemne i vertiginós en el seu missatge escatològic que és aquest "*Denn alles Fleisch es ist wie Grass*" ("Que tota la carn és com el fenc") resumeix a la perfecció la versatilitat dels conjunts corals, l'actuació dels quals culminà amb el penúltim moviment; final oficiós en què se celebra el final de la mort ("Ara us diré el més gran misteri: nosaltres no morirem mai!") tot esperant la pregària darrera, dedicada precisament als morts.

La sensacional versió d'*Un rèquiem alemany* que van tenir la sort de presenciar els nombrosos assistents al segon concert del cicle Palau 100 va comptar, a més, amb dues intervencions de luxe, la del baríton Dietrich Henschel, la vociferant pregària del qual va resultar d'allò més creïble ("*Herr, Lehre doch mich*"), així com la presència de la soprano Miah Persson, que ja va enlluernar el públic l'any passat amb aquella angelical declamació del final de la *Quarta Simfonia* de Gustav Mahler. No menys balsàmica va sonar en aquesta ocasió la seva intervenció "*Ihr habt nun Traurigkeit*" ("Tots vosaltres ploreu; però jo us dic que tornaré i us donaré alegria"). La vetllada, d'alta intensitat emocional, va suposar ja des de l'exhibició de Leonidas Kavakos, una demostració exemplar de com d'intangible i veritable pot arribar a ser la creativitat humana. Sentiment de plenitud i agraïment.

0

Like

10

Tweet

1